

HMS-DATABLAD

Havoline Extended Life Anti-freeze/Coolant Ferdigblandet

1. Identifikasjon av kjemikaliet og ansvarlig firma

Utgitt dato	05.02.2007
Kjemikaliet navn	Havoline Extended Life Anti-freeze/Coolant Ferdigblandet
Produktgruppe	BILPLEIE OG KJEMIPRODUKTER
Kjemikaliet bruksområde	Longlife frostvæske.
Firmanavn	YX Energi Norge AS
Besøksadresse	Drammensveien 134
Postadresse	Drammensveien 134
Postnr.	0212
Poststed	OSLO
Land	NORGE
Telefon	22124000
Telefaks	22124050
E-post	per.helge.moller@yx.no
Hjemmeside	http://www.yx.no
Org. nr.	921 757 131
Kontaktperson	Per Helge Møller
Utarbeidet av	Hydro Production Partner, Kari-Anne Barstad

2. Stoffblandingers sammensetning og stoffenes klassifisering

CAS-nr.	EC-nr.	Komponentnavn	Innhold	Merking/klassifisering	Anm.
107-21-1	203-473-3	1,2-Etandiol	30 - 60 %	Xn; R22	
		Alifatisk syre, natrium salt	< 2,5 %	Xn; R63	
		Vann og additiver			
Kolonneforklaring		CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincsnnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m ³ , ppb, ppm, vekt%, vol%			
Symbolforklaringer		T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helseskadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.			

3. Viktigste faremomenter

Farebeskrivelse	<p>GENERELT Helseskadelig. HELSE Farlig ved svelging. Død eller nyreskade kan bli følgen hvis innholdet drikkes. BRANN OG EKSPLOSJON Produktet er brennbart. MILJØ Ikke forventet å gi miljøskader.</p>
-----------------	---

4. Førstehjelpstiltak

Generelt	Vedkommende fjernes fra eksponeringskilden. Vanlig førstehjelp: Ro, varme, frisk luft. Ved bevisstløshet: Løs stramtsittende klær, legg pasienten i stabilt
----------	---

	sideleie. Ved åndedrettsbesvær: gi evt. oksygentilførsel (øvet personell). Kontakt lege. Sykehusinnleggelse ved svelging av produktet
Innånding	Skyll nese og munn med vann.
Hudkontakt	Tilsølt tøy fjernes og huden vaskes godt med såpe og vann. Kontakt lege ved vedvarende ubehag.
Øyekontakt	Skyll med rikelig mengde vann i minst 15 minutter. Hold øynene åpne. Kontakt lege ved vedvarende ubehag.
Svelging	Gi vann og fremkall brekninger hos våken person. Gi oppslemming av 50-100g medisinsk kull i et glass vann, gjentas etter evt. brekn. Gi deretter 30-50 ml 40% etanol, 1/2 dl hver annen time inntil legebehandling. Bring pasienten til sykehus snarest.
Informasjon til helsepersonell	Metaboliseres i leveren av samme enzymssystem som etanol. Det dannes aldehyder, organiske syrer (bl. a. oksalsyre) som fører til metabolsk acidose. Kalsiumoksalat kan felles ut i hjerne, nyrer. Symptomer på organskade opptrer etter latenstid på fra timer til døgn, avhengig av inntakets størrelse: krampe pga. hypokalsemi og hjerneskade. Hyperventilasjon pga. acidose. Nyresvikt, hypertensjon og hjertesvikt (blodtrykkstigning). Snarest mulig foretas ventrikkeltømming/skylling med vann evt. KMnO ₄ 1:5000 oppløsn. Nedhelling av medisinsk kull. Behandling: Etanol for å hemme metabolismen, blodkons. ca. 1 promille (20 mmol/l). Initialt 50 g, senere 10 g/time. Kramper behandles med 10 ml 10% Kalsium "sandoz" iv samt diazepam iv. NaHCO ₃ ved melkesyreacidose. Helsekontroll: Avh. av eksponeringsforhold bør blodtrykk og urin kontrolleres.
Annen informasjon	Kontakt evt. Giftinformasjonen, tlf. 22 59 13 00.

5. Tiltak ved brannslukning

Passende brannslukningsmiddel	Vannspray, skum, karbondioksid (CO ₂), tørt pulver, sand.
Brann- og eksplosjonsfarer	Dette produktet er ikke brennbart.
Personlig verneutstyr	Brannmannskap må bruke friskluftmaske og flammesikre klær ved branner i lukkede og dårlig ventilerte rom.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Ventiler godt. Stopp utstrømming av gass eller væske hvis mulig. Unngå innånding av damp, samt hud- og øyekontakt. Bruk egnet verneutstyr. Hold mennesker og dyr unna spillområdet.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Unngå utslipp til kloakk og vassdrag.
Metoder til opprydding og rengjøring	Spill fjernes øyeblikkelig. Mindre mengder tas opp med absorberende materiale. Ved store spill foretas først oppumping m/ egnet utstyr, så fjernes restene med abs. materiale. Unngå oppsamlingskar av gummi.
Andre anvisninger	Etylenglykol er fullstendig blandbar med vann. Vær oppmerksom på mulige vanninntak, og sørg for å varsle impliserte brukere. Tett til rennesteiner, avløp, o. l. Dem opp for spredning med f. eks. sand eller jord. Deretter foretas opprensning som beskrevet. Må ikke spyles ned i avløp, diker, o. l. Fare for glatt veibane.

7. Håndtering og oppbevaring

Håndtering	Unngå oppvarming, gnister og åpen flamme. Unngå søl, hud- og øyekontakt. Unngå å puste inn damper. Unngå syrer, fuktighet og brannfarlig/brennbart materiale. Røyking, bruk av åpen ild el. andre tennekilder (f. eks. sveising) i nærheten av etylenglykol er forbudt.
Oppbevaring	Oppbevares i kjølig, tørt og ventilert lager og i lukkede og merkede beholdere.

8. Eksponeringskontroll og personlig verneutstyr

Administrative normer

CAS-nr.	EC-nr.	Komponentnavn	8 t. normverdi	ppm/mg/m ³	Kort normverdi	ppm/mg/m ³	Norm år
107-21-1	203-473-3	1,2-Etandiol	10	mg/m ³			2003

Eksponeringskontroll

Begrensning av eksponering på	Sørg for god ventilasjon. Øyedusj bør finnes på arbeidsplassen. Det må ikke
-------------------------------	---

arbeidsplassen	spises, drikkes eller røykes under arbeidet. Sørg for øyespylingsmuligheter og dusj nær arbeidsplassen. Vask hendene regelmessig, og før spising, drikking, røyking og bruk av toalett. Fjern tilsølte klær.
Åndedrettsvern	Ved fare for innånding av damp, bruk gassmaske med filter A (brunt) ved lave gasskonsentrasjoner. Ved høyere kons. bruk åndedrettsvern med tilført ren luft. Ved sprøytetåke bruk filter A (brunt)/P3.
Håndvern	Bruk egnede vernehansker av naturgummi, neopren, nitril. Gjennomtrengningstiden for hanskematerialet vil variere med hanskens tykkelse, arbeidsoperasjon og eksponering. Sørg for at hansken er hel, uten huller og rifter, og skift hansker ofte.
Øyevern	Bruk godkjente vernebriller eller ansiktsskjerm.
Annet hudvern enn håndvern	Bruk egnede verneklær.
Annen informasjon	Alt verneutstyr skal være CE-merket og tilfredsstillende krav i relevante CEN-standarder.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Væske
Lukt	Svak lukt
Farge	Klar væske som kan være farget.
Løselighet i vann	Løselig
Relativ tetthet	Verdi: 1 g/cm ³ Kommentarer: 15 °C

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som skal unngås	Unngå kontakt med åpen flamme, gnister og varme overflater.
Materialer som skal unngås	Klorsulfonsyre, oleum, fosforpentasulfid, svovelsyre. Reagerer heftig med oksiderende syrer/stoff. Reagerer ikke med aluminium ved romtemp, men v/ 100 °C (v/ tilførsel av luft), dannes korroderende syre + H ₂ gass.
Farlige spaltningsprodukter	Oksider av karbon, samt aldehyder og ketoner.
Stabilitet	Stabil ved normale betingelser.

11. Opplysninger om helsefare

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige helsefareopplysninger

Generelt	Tas opp fra mage/tarmkanalen, mindre gjennom hud og ved innånding. Omdannes til oksalsyre i organismen og kan medføre skade på hjerne og nyrer. Giftig ved svelging; dødelig dose er ca. 100 ml. Akutte symptomer: rus, ustøhet, kvalme, brekninger, bevissthetstap, åndedrettssvikt. Forsinkede symptomer: hurtig åndedrett, høy puls, blodtrykksstigning, kramper, bevisstløshet, nyre-/ hjertesvikt med åndedrettsbesvær og død. Kan gi fosterskade.
Innånding	Innånding av damper (v/ oppvarming) eller sprøyte- tåke kan medføre hodepine, kvalme og døsighet, samt irritasjon i nese og hals
Hudkontakt	Kortvarig kontakt kan forårsake lett irritasjon. Langvarig kontakt f. eks hvis klær fuktes med materialet, kan forårsake mer alvorlig irritasjon og ubehag med lokal rødhet og hevelse.
Øyekontakt	Kan forårsake lett irritasjon med ubehag og rødhet.
Svelging	Farlig ved svelging; se generelt. Aspirasjon til lungene ved svelging eller brekninger kan medføre alvorlig lungeskade.

12. Miljøopplysninger

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige miljøopplysninger

Persistens og nedbrytbarhet	Produktet forventes å være lett biologisk nedbrytbar.
Bioakkumulasjonspotensial	Det antas å ha lavt bioakkumuleringsmateriale.
Miljøopplysninger, konklusjon	Produktet forventes ikke å være skadelig for vannlevende organismer.

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Avfallskode EAL	16 01 14 frostvæske som inneholder farlige stoffer
NORSAS	7042 Organiske løsemidler uten halogen
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Leveres til godkjent mottak for farlig avfall.
Annen informasjon	Angivelse av avfallsnummer og EAL-koder er kun veiledende. De endelige avfallsgrupper og koder må bestemmes av sluttbruker basert på den faktiske bruken av produktet.

14. Opplysninger om transport

Andre relevante opplysninger	Ikke transportklassifisert.
------------------------------	-----------------------------

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

Sammensetning på merkeetiketten	1,2-Etandiol: 30 - 60 %, Alifatisk syre, natrium salt: < 2,5 %, Vann og additiver:
R-setninger	R22 Farlig ved svelging.
S-setninger	S2 Oppbevares utilgjengelig for barn. S46 Ved svelging, kontakt lege omgående og vis denne beholderen eller etiketten. S36/37 Bruk egnede verneklær og vernehansker.
Referanser (Lover/Forskrifter)	Norsk Stoffliste 2005 (Statens forurensningstilsyn, Arbeidstilsynet, Direktoratet for Samfunnssikkerhet og Beredskap). Administrative normer for forurensning i arbeidsatmosfære (Arbeidstilsynet, best. nr. 361), ADR, RID, IMDG, IATA, Micromedex Tomes CPS System. Forskrift om utarbeidelse, distribusjon m.v. av helse-, miljø og sikkerhetsdatablad. Forskrift om farlig avfall med vedlegg (2003). Forskrift om klassifisering, merking m.v. av farlige kjemikalier (2005). Arbeidstilsynets brosjyre om løsemidler.

16. Andre opplysninger av betydning for helse, miljø og sikkerhet

Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2)	R22 Farlig ved svelging. R63 Mulig fare for fosterskade.
Leverandørens anmerkninger	HMS-databladet er utarbeidet, kvalitetskontrollert og godkjent i henhold til gjeldende regelverk. Hydro Production Partner har ikke ansvar for feil eller mangler i opplysninger fra produsent / importør / omsetter. Produsent/leverandør oppgitt i seksjon 1 er juridisk ansvarlig for databladets innhold.